

Ik zie, ik zie wat jij niet ziet.

Elian Hattinga van 't Sant

Als je met je hond wandelt of traint, sta je er meestal niet zo bij stil dat je hond de wereld anders beleeft dan jij. Hij heeft ook een paar ogen, dus ga je er bijna automatisch vanuit dat hij hetzelfde ziet als jij. Zeker als je niet weet dát er verschillen zijn, kun je het gedrag van je hond aan iets heel anders – domheid, onwil, onhandigheid, dominantie – toeschrijven dan aan wat het wellicht is: een verschil van (in)zicht. Hieronder twee voorbeelden van misverstanden die er door kunnen ontstaan.

Keihard

Wanneer je een hond een lekker koekje geeft en hij bijt keihard in je vingers, kun je denken dat je hond lomp is: “Kun je niet uitkijken, sukkel”. Er wordt ook nogal eens gedacht dat de hond dat expres doet, uit dominantie, omdat hij voor jou als ‘leider’ geen respect heeft. Het kan echter zo zijn dat de hond op het moment dat hij toehapt noch het koekje noch je vingers ziet. Of dat hij niet scherp ziet waar het koekje ophoudt en jouw vingers beginnen. Hoeveel hij ziet, is afhankelijk van waar het koekje voor zijn neus wordt gehouden.

Wanneer dingen recht onder neushoogte worden gehouden, zit de neus van de hond in de weg. Dat is overigens bij ons ook zo, maar omdat onze neus niet zo lang is, valt er maar een klein stukje buiten beeld. Wij zien eigenlijk alleen onze eigen mond niet. Maar als je je tong flink uitsteekt, kun je hem zien. De neus van de hond is echter veel langer. Daardoor is het stuk waarbij hij niets ziet, veel groter dan bij ons.

Experimentje

Met een simpel experimentje kun je dit nadoen. Zet een flinke koffiemok met de opening over je neus en mond, net alsof je een lange snuit hebt. Steek nu je arm recht vooruit en beweeg langzaam je vinger naar je mond. Meet, op het moment dat je vinger uit beeld verdwijnt, de afstand van je vinger tot aan de mok. Dat zal snel een centimeter of 10-15 zijn. Dit is het stuk dat de hond niets ziet als hij een koekje van recht-onder-voor krijgt. Hij bepaalt het moment waarop hij zijn bek opendoet en sluit, met een razendsnelle berekening volgens hetzelfde principe als waarmee we ook precies weten waar we onze voeten moeten zetten zonder er op het moment zelf naar te kijken. Hoe precies deze berekening is, heeft mede te maken met ervaring en oefening.

Scherpte

Komt het koekje van boven of van opzij dan ziet de hond het wel, als het koekje vlakbij zijn bek is. Maar dat wil nog niet zeggen dat hij dan precies ziet waar je vingers beginnen. Doordat een hond wat minder kleuren ziet dan wij, is het contrast tussen vinger en koekje al snel wat minder groot. Komt het koekje van opzij, dan ziet de hond het op het moment van pakken maar met één oog – net als wij overigens. Met één oog zie je binnen twee meter eigenlijk geen diepte. Door ervaring hebben onze hersenen wel geleerd een heel goede inschatting te maken, maar die is minder precies dan wanneer we met twee ogen kijken. Dat kun je merken als je een kopje thee inschenkt, terwijl je een oog dichthoudt.

De scherpte waarmee je met twee ogen ziet, is echter afhankelijk van de plaats van waar de ogen hierin goed kunnen samenwerken. Vlak voor je ogen gaat dat niet zo goed; je gaat dan wazig of dubbel zien. Dit merk je als je naar je vinger blijft kijken terwijl je hem van

30 centimeter afstand langzaam naar de brug van je neus beweegt. Naarmate je vinger je neus dichterbij nadert, ga je hem onscherper zien. Doordat bij honden de ogen schuin naar buiten staan dan bij ons, ligt het punt waarop ze vlakbij nog goed scherp kunnen zien iets verder weg van zijn neus dan bij ons.

Leren

Er kunnen tussen honden verschillen zitten in de mate waarin ze op korte afstand kunnen zien. Dat ligt aan hun neuslengte, de afstand tussen beide ogen en de plaats waarop ze in de kop zitten - wat immers per (ras)hond kan verschillen. Maar voor allemaal geldt dat ze het voorzichtig aanpakken van een koekje van je moeten leren omdat ze het nu eenmaal niet (goed) kunnen zien.

De meeste honden lossen het op door het koekje een beetje van opzij aan te pakken en niet door te bijten als ze je vingers voelen. Ze zoeken dan op de tast waar er geen vingers meer zijn voor ze hun tanden op elkaar zetten. Of ze harken met tong en hoektanden het koekje tussen je vingers uit. Aangezien ze echter een techniek ontwikkelen die afgestemd is op jouw eigen specifieke manier van koekje geven, kun je er niet van uitgaan dat er bij een ander geen vingers sneuvelen. Als iemand anders je hond een koekje mag geven, moet je die dus eigenlijk precies vertellen hoe hij het koekje moet geven. Je kunt namelijk niet van de hond verwachten dat hij zijn techniek ineens aanpast aan de manier van geven. Dat moet hij eerst weer leren en oefenen.

Detail

Een ander kijkverschil tussen mensen en honden kost naar mijn mening jaarlijks vele honden het leven. Dat betreft het verschil in waarnemen van details op afstand.

De mate waarin honden op afstand kunnen zien, kan per ras(hond) behoorlijk verschillen. Bij sommige rassen is in het verleden heel erg geselecteerd op goed kunnen zien, omdat dat functioneel essentieel was. Zo moesten jachthonden – vooral de retrievers - op zeker honderd meter afstand precies de plek kunnen bepalen (markeren) waarop een doodgeschoten vogel neerkwam. Bij andere rassen, zoals schoothondjes, was dit helemaal niet belangrijk. Sommige honden(rassen) kunnen dus in de verte beduidend beter zien dan anderen. Beweging is daarbij echter een belangrijkere factor dan detail.

Wat details betreft zien honden op afstand veel minder dan mensen. De details die een mens op 25 meter afstand nog perfect kan zien, lopen voor een hond op die afstand in elkaar over; hij ziet diezelfde details pas op 10 meter afstand. Hierdoor vergissen honden zich vaak als ze op afstand iets of iemand zien.

De mist in

Zeker wanneer ze niet in staat zijn hun reuk in te zetten, bijvoorbeeld als de wind verkeerd staat, maken honden – net als wij - onderscheid tussen op elkaar lijkende dingen of personen aan de hand van de detailverschillen die ze zien. Wanneer de details op afstand vervagen, zien ze – ook net als wij - dus gemakkelijk iets of iemand voor iets/iemand anders aan. Maar door ons verschillende oog voor detail, kunnen onze honden op afstand enorm schrikken van iets of iemand die wij onmiddellijk als ‘bekend’ herkennen. Dat kan soms gênant of vervelend zijn voor ons, bijvoorbeeld als je hond woest blaffend op het buurmeisje afstormt of als hij je naar een totaal onbekende wil sleuren om die uitbundig goedendag te gaan zeggen.

Ik heb mijn eigen honden – goed markerende retrievers – herhaaldelijk de mist zien ingaan. De mooiste keer was toen in het bos een van mijn honden op 60 meter afstand een mij

totaal onbekende lange, dunne, kale man met een kort, felblauw jack zag aankomen. Ze dacht op basis van globale overeenkomsten, dat het mijn man was, begon heftig te kwispelen en rende blij verheugd naar hem toe. Op 20 meter kreeg ze argwaan: de details klopten niet. Ze stopte, stak naar neus uit om een tijdje heel goed de lucht te 'proeven' – haar neusvleugels gingen heftig heen en weer. Na deze tweede controle concludeerde ze dat het echt de baas niet was en kwam ze teleurgesteld naar me terug.

Fataal

Wanneer er echter een weg met verkeer in het verhaal voorkomt, kan een dergelijke vergissing een loslopende hond fataal worden. Hoe vaak heb ik al niet gehoord dat een hond ineens zomaar de weg overstak om naar iemand aan de overkant te gaan? En werd overreden? De hond liep altijd los langs de weg, er was nooit een probleem, hij luisterde altijd perfect. Tot die ene keer. Dacht hij dat hij een leuke bekende zag? Wie zal het zeggen?

Toch voor de zekerheid - hoe goed uw hond ook luistert, hoe rustig hij ook altijd is – houdt uw hond **ALTIJD** aan de lijn op plaatsen waar hij onder een auto kan lopen. Vergissen is niet alleen menselijk.